

Стрес-тестування – метод кількісної оцінки ризику, який полягає у визначенні величини неузгодженої позиції, яка наражає банк на ризик, та у визначенні шоккової величини зміни зовнішнього фактора – валютного курсу, процентної ставки тощо. Поєднання цих величин дає уявлення про те, яку суму збитків чи доходів отримає банк, якщо події розвиватимуться за передбаченими припущеннями.

Базельський комітет вимагає обов'язкової наявності програм, що забезпечують стрес-тестування, у всіх фінансових інститутах і визначає основні параметри методики стрес-тестування. Сценарії стрес-тестування повинні враховувати фактори, результатом впливу яких можуть бути екстраординарні втрати. Вони передбачають проведення якісного і кількісного аналізу впливу реалізації малоймовірних негативних подій у процесі дослідження всіх основних видів ризику. Кількісні критерії спрямовані на досягнення двох основних цілей аналізу – оцінки необхідних засобів компенсації можливих втрат і визначення необхідних дій щодо зменшення ризику і збереження капіталу.

На нашу думку, основними завданнями, які стоять сьогодні перед банками в Україні, є завдання інтеграції великої кількості методів мінімізації ризиків, управління ними, розробка єдиної методології контролю та управління ними на консолідованій основі з урахуванням вимог Базельського комітету.

**О. В. Шипунова, канд. екон. наук,
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”**

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЇ АУДИТУ В УКРАЇНІ

Аудиторська діяльність в Україні за порівняно короткий термін пройшла етап становлення і розвитку і на даний час її позиції значно зміцніли. Відбувається поступове наближення вітчизняного аудиту до міжнародних стандартів і принципів проведення аудиту, а це вимагає ефективності і здатності використання новітніх технологій організації і проведення аудиту на основі використання комп'ютерної техніки.

Застосування комп'ютерної техніки не змінює мети проведення аудиторських процедур на кожній із стадій, проте суттєво впливає на способи та порядок проведення цих процедур, а отже, на методологію аудиту.

Теоретичні аспекти проблем комп'ютеризації досліджували такі науковці: Ф. Ф. Бутинець, С. В. Івахненко, Н. М. Малюга, Н. І. Петренко, В. І. Подольський та ін. Вони визначили основні теоретичні та

практичні засади щодо автоматизації аудиту та встановили принципи здійснення перевірки за допомогою персональних комп'ютерів.

Однак на сьогоднішній день в Україні існує ряд проблем, які стоять на шляху до впровадження використання комп'ютерної техніки і технології в аудиті. До цих проблем насамперед належить низький рівень розвитку аудиторського ринку, що викликаний початковим етапом його становлення.

Зокрема, на даний час в Україні серед спеціалізованого аудиторського програмного забезпечення, яке являє собою завершені програмні продукти для продажу, можна назвати лише п'ять таких продуктів, а саме: програмний продукт "Ассистент аудитора" (розробник фірма "Сервіс-аудит"), програмний продукт "Помощник аудитора" (фірма "Гольдберг-аудит"), програмний продукт "Abacus Professional", програмний комплекс "Экспресс-Аудит: ПРОФ" та програмний продукт "IT Audit: Аудитор" (КСБ "Мастер-Софт").

Наступною проблемою комп'ютеризації аудиту, якій слід приділити увагу, є те, що різні підприємства застосовують різне програмне забезпечення, і в результаті цього аудитор не може використовувати одну і ту ж програму для різних підприємств.

Також до основних проблем комп'ютеризації аудиту варто віднести: виїзний характер роботи аудитора; різноманітну галузеву спеціалізацію клієнтів аудиторських фірм, що при постійних змінах законодавства не дозволяє провести деталізовану настройку спеціалізованих систем.

Отже, комп'ютеризація аудиту є об'єктивно необхідним процесом, який підвищить якість і ефективність проведення аудиту, однак перш ніж цей процес буде закінчено, необхідно розв'язати ряд проблем, які перешкоджають його здійсненню, а саме:

- застосування клієнтами аудиторів автоматизованих інформаційних систем потребує проведення аудиту за допомогою комп'ютерної техніки, що не змінює мети проведення аудиторських процедур на кожній із цих стадій, проте суттєво впливає на способи і порядок проведення цих процедур, а отже, на методологію аудиту;
- різна галузева спеціалізація клієнтів аудиторських фірм, що при динамічно мінливому законодавстві заважає детально налагодити спеціалізовані системи на всі можливі випадки;
- низький рівень розвитку аудиторського ринку, викликаний незначним періодом його становлення;
- низький рівень комп'ютерної грамотності користувачів;
- ряд методичних проблем, зокрема необхідність розробки методичних підходів реалізації трансформаційних процедур перетворення фінансових звітів за заданими форматами.